

Technikum Nr 2 im. gen. Mieczysława Smorawińskiego w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen
klasyfikacyjnych z obowiązkowych zajęć edukacyjnych (kształcenie ogólne).

Przedmiot: Historia i społeczeństwo – Rządzący i rządzeni

Wymagania na poszczególne oceny				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
U ŹRÓDEŁ DEMOKRACJI I REPUBLIKI				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>polis</i>, monarchia, oligarchia, demokracja, tyrania ➤ omawia rolę postaci: Peryklesa, Arystotelesa ➤ zna datę reform Peryklesa (451/450 r. p.n.e.) ➤ prezentuje warunki uzyskania obywatelstwa w starożytnych Atenach ➤ wymienia prawa i obowiązki obywateli <i>polis</i> ateńskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: zgromadzenie ludowe (eklezja), Rada Pięciuset, sąd ludowy (heliaja), kolegium dziesięciu strategów, ostracyzm ➤ omawia rolę postaci: Solona, Klejstenesa ➤ zna daty reform: Solona (594/593 r. p.n.e.) i Klejstenesa (508/507 r. p.n.e.) ➤ wskazuje na mapie Attykę oraz inne obszary zamieszkałe przez Greków ➤ przedstawia wpływ warunków naturalnych Grecji na powstanie i funkcjonowanie greckich <i>poleis</i> ➤ omawia reformy: Solona, Klejstenesa i Peryklesa ➤ prezentuje prawa poszczególnych grup społecznych w <i>polis</i> ateńskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: „strząśnięcie długów”, hoplici, falanga, agora, areopag, „zwierzę polityczne” ➤ na datę rozpoczęcia okresu tyranii Pizystratów (561 r. p.n.e.) ➤ wymienia sposoby uzyskiwania obywatelstwa <i>polis</i> ateńskiej ➤ omawia położenie obywateli ateńskich w VI w. p.n.e. i jego wpływ na reformy ustrojowe w Atenach ➤ przedstawia funkcjonowanie i kompetencje instytucji demokratycznych w Atenach ➤ prezentuje poglądy Arystotelesa na temat miejsca i roli obywateli w greckich <i>poleis</i> ➤ przedstawia udział obywateli Aten w sprawowaniu władzy. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: dem, ostrakon ➤ omawia rolę postaci Aspazji z Miletu ➤ zna datę spisania prawa przez Drakona (621 r. p.n.e.) ➤ tłumaczy, w jaki sposób zmiana taktyki wojennej wpłynęła na społeczność <i>polis</i> ➤ przedstawia znaczenie agory dla funkcjonowania demokracji w Atenach. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia wpływ reform: Solona, Klejstenesa i Peryklesa na sytuację społeczno-polityczną obywateli ateńskich.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: republika, cesarstwo ➤ zna okres istnienia republiki (509–31 r. p.n.e.) ➤ tłumaczy sposób nabywania obywatelstwa w starożytnym Rzymie ➤ przedstawia prawa i obowiązki obywateli rzymskich. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: patrycjusze, plebejusze, zgromadzenia ludowe (komicja), senat, dyktator, konsul, pretor, cenzor, edyl, kwesor, trybun ludowy, <i>ius sanguinis</i> (prawo krwi), naturalizacja, <i>ius soli</i> (prawo ziemi) ➤ omawia rolę postaci: Oktawiana Augusta, Karakalli ➤ zna okresy istnienia: monarchii rzymskiej (753–509 r. p.n.e.) i cesarstwa (31 r. p.n.e. – 476 r. n.e.) oraz datę wydania przez Karakallę edyktu (212 r. n.e.) ➤ wymienia nazwy urzędów funkcjonujących w republikańskim Rzymie i określa kompetencje urzędników. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>civitas</i>, pryncypat, dominat, bezpieczeństwa (apatryda) ➤ omawia rolę postaci: Tarkwiniusza Pysznego, Dioklecjana, Cyncerona ➤ zna datę utworzenia urzędu trybunów ludowych (V w. p.n.e.) ➤ pokazuje na mapie rozwój terytorialny Rzymu do II w. n.e. ➤ prezentuje wpływ konfliktu między patrycjuszami a plebejuszami na zmiany ustrojowe w Rzymie ➤ przedstawia ustrój Rzymu republikańskiego ➤ omawia sposoby uzyskiwania obywatelstwa w starożytności i obecnie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia wpływ podbojów rzymskich na przemiany ustrojowe w państwie ➤ wyjaśnia, na czym polega zjawisko bezpieczeństwa i omawia jego konsekwencje. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ porównuje prawa obywateli starożytnych Aten i Rzymu z prawami obywateli współczesnych państw.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: republika miejska, autonomia ➤ wymienia warunki uzyskiwania obywatelstwa miejskiego w średniowieczu. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: patrycjat, rada miejska, ława sądowa, demokracja szlachecka, sarmatyzm ➤ wskazuje na mapie Republikę Zjednoczonych Prowincji i Rzeczpospolitą 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: doża, Signoria, Wielka Rada, Stany Generalne ➤ zna daty: odrodzenia się republik miejskich w Italii (VIII w.), proklamowania Republiki Niderlandów (1588) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: domicyl, wilkierz ➤ porównuje zasady uzyskiwania obywatelstwa w starożytnych Atenach i Rzymie oraz w miastach średniowiecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia wpływ tradycji demokratycznej Grecji i republikańskiego Rzymu na powstanie oraz funkcjonowanie średniowiecznych republik kupieckich, Republiki

	<p>Obojga Narodów</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia przyczyny i skutki odradzania się republik miejskich w Italii ➤ przedstawia zakres autonomii średniowiecznych miast ➤ prezentuje okoliczności powstania i funkcjonowanie Republiki Zjednoczonych Niderlandów ➤ wymienia przyczyny ukształtowania się demokracji szlacheckiej w Polsce. 	<p>r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazuje na mapie republiki miejskie w Italii i Nowogród Wielki ➤ omawia ustroj Republiki Weneckiej ➤ tłumaczy wpływ tradycji antycznych na szlachecką ideologię sarmatyzmu ➤ opisuje wpływ tradycji antycznych na funkcjonowanie Rzeczypospolitej. 		<p>Niderlandów i Rzeczypospolitej.</p>
KRÓLOWIE I PODDANI				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Karola Wielkiego, Ottona I, Ottona III ➤ zna daty koronacji cesarskich: Karola Wielkiego (800 r.) i Ottona I (962 r.) ➤ wymienia obowiązki przypisane w średniowieczu cesarzowi i papieżowi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Chlodwiga, Pepina Krótkiego, Karola Łysego, Lotara, Ludwika Niemieckiego, Grzegorza VII, Henryka IV, Innocentego III ➤ zna daty: chrztu Chlodwiga (496 r.), traktatu z Verdun (843 r.), ogłoszenia <i>Dictatus papae</i> (1075 r.), synodu w Clermont (1096 r.) ➤ pokazuje na mapie podział państwa Franków na mocy traktatu z Verdun oraz 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Urbana II, Kaliksta II, Henryka V ➤ zna daty: powstania Państwa Kościelnego (756 r.), ukorzenia się Henryka IV w Canossie (1077 r.), zawarcia konkordatu wormackiego (1122 r.) ➤ przedstawia historię Europy po upadku Imperium Rzymskiego ➤ prezentuje relacje między państwem Franków a Kościołem ➤ wymienia postanowienia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia i ocenia koncepcje cesarstwa uniwersalistycznego: Karola Wielkiego, Ottona I i Ottona III. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia średniowieczne teorie dotyczące pochodzenia władzy monarszej ➤ ocenia realne możliwości stworzenia cesarstwa uniwersalistycznego w średniowieczu.

	<p>Państwo Kościelne</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ prezentuje założenia cesaropapizmu i papocezaryzmu ➤ opisuje spór między cesarstwem a papieżem w średniowieczu ➤ przedstawia poglądy Innocentego III. 	<p>konkordatu wormackiego</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia średniowieczne teorie dotyczące pochodzenia władzy monarszej ➤ wyjaśnia, jakie konsekwencje dla rywalizacji cesarzy i papieży miały wyprawy krzyżowe. 		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: feudalizm, wasal, senior, lenno, pańszczyzna ➤ omawia obowiązki wasala i seniora. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: hołd lenny, inwestytura, drabina feudalna, poddaństwo, renta feudalna, czynsz ➤ opisuje funkcjonowanie systemu wasalno-lennego ➤ tłumaczy, na czym polegało poddaństwo gruntowe, osobiste i sądowe chłopów. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: gospodarka naturalna, akt komendacji, akt prekaryjny ➤ omawia zasady średniowiecznej gospodarki naturalnej ➤ prezentuje wpływ feudalizmu na władzę królewską. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>homagium</i>, suzeren ➤ przedstawia wpływ systemu wasalno-lennego na sposób życia przedstawicieli różnych warstw społecznych w średniowiecznej Europie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia skutki feudalizmu dla społeczeństwa i gospodarki europejskiej.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: lokacja, cech, gildia, rada miejska ➤ prezentuje przebieg procesu lokacji miasta i wymienia korzyści, które uzyskiwali jego mieszkańcy ➤ przedstawia zadania oraz funkcje średniowiecznych cechów i gildii. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: wójt, ława, burmistrz, rajca, ławnik, ratusz, patrycjat, pospólstwo, plebs ➤ omawia organizację i kompetencje samorządu miejskiego ➤ wymienia cechy charakterystyczne średniowiecznego miasta 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: prawo lokacyjne, zasadźca, konsul, doża, „partacze”, hanza ➤ zna daty ustanowienia praw: magdeburskiego (1037 r.) i lubeckiego (1225 r.) ➤ przedstawia proces odradzania się miast w średniowiecznej Europie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminu Związek Hanzeatycki (Hanza) ➤ omawia przyczyny upadku miast na początku średniowiecza. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia znaczenie urbanizacji dla rozwoju gospodarczego w średniowieczu i współcześnie.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opisuje strukturę średniowiecznego mieszczaństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wymienia korzyści, które przynosiła miastom przynależność do hanz. 		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: stan, monarchia stanowa, parlament, Stany Generalne ➤ zna daty powstania: parlamentu angielskiego (1265 r.) i Stanów Generalnych we Francji (1302 r.) ➤ wymienia cechy charakterystyczne monarchii stanowej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Wielka karta swobód</i>, Izba Lordów, Izba Gmin ➤ omawia rolę postaci: Jana bez Ziemi, Filipa IV Pięknego ➤ zna datę wydania <i>Wielkiej karty swobód</i> (1215 r.) ➤ wskazuje na mapie państwa, w których powstały reprezentacje stanowe ➤ omawia organizację i działanie parlamentu angielskiego ➤ przedstawia kompetencje parlamentu angielskiego ➤ prezentuje organizację i działanie Stanów Generalnych we Francji ➤ wymienia kompetencje Stanów Generalnych we Francji. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: kortezy, landtagi, sobór ziemski ➤ omawia rolę postaci Bonifacego VIII ➤ zna datę powstania soboru ziemskiego w Rosji (1549 r.) ➤ przedstawia przyczyny ukształtowania się reprezentacji stanowej w Anglii ➤ opisuje pozycję poszczególnych stanów społecznych w monarchiach: angielskiej i francuskiej ➤ wymienia przyczyny zwołania Stanów Generalnych we Francji ➤ opisuje warunki, które musiały zaistnieć w państwach, aby powstały w nich reprezentacje stanowe. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: Althing, <i>Wielka karta Leónu</i>, Hoftag, Riksdag, <i>impeachment</i>, parowie, lordowie ➤ omawia rolę postaci: Henryka II, Tomasza Becketa, Szymona de Montfort ➤ zna daty: powstania islandzkiego Althingu (ok. 930 r.), pierwszych obrad kortezów w Królestwie Leónu (ok. 1188 r.) ➤ wymienia przyczyny i skutki konfliktu królów angielskich z duchowieństwem ➤ prezentuje organizację i kompetencje zgromadzeń stanowych w innych krajach europejskich ➤ porównuje okoliczności powstania zgromadzeń stanowych w Anglii i we Francji. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia wpływ przemian organizacji i funkcjonowania parlamentu angielskiego na współczesny parlamentaryzm ➤ ocenia skutki ukształtowania się reprezentacji stanowej dla państwa i władzy królewskiej.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja, dyktatura, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: poddaństwo państwowe, lord 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: akty nawigacyjne, <i>Deklaracja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: „spisek prochowy”, torysi, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia wpływ poglądów oświeceniowych na temat

<p>monarchia parlamentarna</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Johna Locke'a, Charles'a de Montesquieu (Monteskiusza), Jeana-Jacques'a Rousseau, Woltera ➤ zna datę ogłoszenia republiki w Anglii (1649 r.) ➤ wymienia cechy charakterystyczne angielskiej monarchii parlamentarnej. 	<p>protektor, <i>Habeas Corpus Act</i>, „chwalebna rewolucja”, umowa społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Niccola Machiavellego, Jeana Bodina, Olivera Cromwella, Thomasa Hobbesa ➤ zna daty: wybuchu wojny domowej w Anglii (1642 r.), zatwierdzenia <i>Habeas Corpus Act</i> (1679 r.), „chwalebnej rewolucji” (1688 r.) ➤ prezentuje okoliczności „chwalebnej rewolucji” ➤ przedstawia poglądy filozofów dotyczące umowy społecznej i jej realizacji. 	<p><i>praw</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Armanda Jeana Richelieu, Ludwika XIV, Karola I, Karola II, Jakuba II, Marii II Stuart, Wilhelma III Orańskiego ➤ zna daty: bitwy pod Naseby (1645 r.), uchwalenia aktów nawigacyjnych (1651 r.) ➤ tłumaczy, jak w XVI i XVII w. rozumiano prawa człowieka oraz prawa obywatela ➤ opisuje cechy charakterystyczne monarchii absolutnej na przykładzie Francji ➤ wymienia przyczyny rewolucji angielskiej ➤ przedstawia przebieg angielskiej wojny domowej i jej wpływ na przemiany ustrojowe w Anglii. 	<p>wigowie</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Thomasa Smitha, Jakuba I, Guya Fawkesa, Ludwika III, Jules'a Mazarina ➤ zna daty: „spisku prochowego” (1605 r.), wydania <i>Instrumentu rządzenia</i> (1653 r.), objęcia tronu angielskiego przez Karola II (1660 r.) ➤ prezentuje poglądy filozofów na temat mającego u podstaw idee oświeceniowe funkcjonowania nowoczesnego państwa. 	<p>umowy społecznej i funkcjonowania państwa na współczesne systemy demokratyczne oraz udział obywateli w rządzeniu państwem.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: gospodarka folwarczno-pańszczyźniana, pańszczyzna ➤ wymienia cechy charakterystyczne gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: dualizm gospodarczy, folwark pańszczyźniany, uwłaszczenie ➤ zna daty: zniesienia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: pańszczyzna sprzężajna, komornicy ➤ zna datę wydania <i>Statutu toruńskiego</i> (1520 r.) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: połowiczny system dzierżawy, gospodarka dzierżawna (czynszowa) ➤ porównuje rozwój 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia wpływ systemu gospodarczego na życie ludności w czasach nowożytnych i obecnych.

<p>europejskiej na zachód i wschód od Łaby.</p>	<p>poddaństwa osobistego w Księstwie Warszawskim (1807 r.), uwłaszczenia w Galicji (1848 r.), uwłaszczenia w Królestwie Polskim (1864 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazuje na mapie umowną granicę podziału gospodarczego Europy ➤ omawia gospodarcze skutki wielkich odkryć geograficznych ➤ opisuje funkcjonowanie folwarku szlacheckiego ➤ wymienia powinności chłopów wobec panów feudalnych ➤ przedstawia etapy procesu uwłaszczenia na ziemiach polskich pod trzema zaborami. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przedstawia przyczyny przemian społeczno-ekonomicznych w XVI w. ➤ prezentuje rolę gospodarczą i społeczną szlachty ➤ wyjaśnia znaczenie <i>Statutu toruńskiego</i> dla rozwoju gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej w Polsce ➤ omawia przemiany społeczno-gospodarcze oraz polityczne, które doprowadziły do eliminacji elementów feudalizmu w Europie. 	<p>gospodarczy na zachodzie i wschodzie Europy w XVI–XVIII w. oraz ocenia następstwa dostrzeżonych różnic.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: sejm walny, senat, izba poselska, <i>liberum veto</i>, <i>Nihil novi</i>, sejmik ziemski ➤ zna daty: zwołania pierwszego dwuizbowego sejmu walnego (1493 r.), uchwalenia konstytucji <i>Nihil</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: sąd ziemski, <i>Artykuły henrykowskie</i>, sejm zwyczajny (ordynaryjny), sejm nadzwyczajny (ekstraordynaryjny), sejm konwokacyjny, sejm elekcyjny 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: konstytucja, rugi poselskie, Trybunał Koronny, Trybunał Litewski, interreks ➤ prezentuje genezę polskiego parlamentaryzmu ➤ tłumaczy wpływ konstytucji <i>Nihil novi</i> na funkcjonowanie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ porównuje organizację parlamentu angielskiego i sejmu walnego w Rzeczypospolitej ➤ ocenia skutki stosowania przez szlachtę <i>liberum veto</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ porównuje oraz ocenia uprawnienia parlamentów: francuskiego, angielskiego i Rzeczypospolitej.

<p><i>novi</i> (1505 r.), pierwszego zastosowania <i>liberum veto</i> (1652 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia strukturę i zasady działania sejmu walnego. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Jana Olbrachta, Władysława Sicińskiego, Stefana Batorego ➤ zna datę uchwalenia <i>Artykułów henrykowskich</i> (1573 r.) ➤ prezentuje okoliczności zwołania pierwszego sejmu ➤ wymienia i opisuje poszczególne etapy prac sejmu walnego ➤ wymienia rodzaje sejmów ➤ tłumaczy, w jaki sposób przywileje wpłynęły na potęgę polityczną szlachty. 	<p>polskiego parlamentaryzmu</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia kompetencje szlacheckich sądów ziemskich ➤ przedstawia rolę, uprawnienia oraz zasady funkcjonowania sejmów konwokacyjnych i elekcyjnych ➤ wymienia rodzaje szlacheckich sejmików ziemskich i prezentuje ich funkcje. 		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: przywilej szlachecki, oligarchia magnacka ➤ omawia rolę postaci: Ludwika Węgierskiego, Władysława Jagiełły, Kazimierza Jagiellończyka ➤ zna daty nadania przywilejów: koszyckiego (1374 r.), jedlnieńsko-krakowskiego (1430–1433 r.), cerekwicko-nieszawskiego (1454 r.), radomskiego (1505 r.) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: magnaci, średnia szlachta, infamia, banicja, klientelizm, latyfundium ➤ omawia rolę postaci: Jana Olbrachta, Aleksandra Jagiellończyka, Jana Kazimierza ➤ zna daty nadania przywilejów: czerwińskiego (1422 r.), warckiego (1423 r.), piotrkowskiego (1496 r.) ➤ wymienia postanowienia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: nobilitacja, szlachta zagrodowa (zaściankowa), „gołota”, herb, zawołanie, ordynacja ➤ omawia rolę postaci: Janusza Radziwiłła, Bogusława Radziwiłła ➤ przedstawia przyczyny i skutki rozwarstwienia stanu szlacheckiego ➤ tłumaczy, w jakich okolicznościach szlachcic mógł utracić prawa 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminu nowa magnateria ➤ omawia rolę postaci: Samuela Zborowskiego, Hieronima Radziejowskiego, Krzysztofa Opalińskiego, Andrzeja Karola Grudzińskiego ➤ przedstawia wpływ kryzysu w XVII w. na przemiany społeczne i polityczne w Rzeczypospolitej ➤ prezentuje wpływ przywilejów na rolę szlachty i króla w państwie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia wpływ wzrostu potęgi magnatów na sytuację społeczną, gospodarczą i polityczną Rzeczypospolitej ➤ omawia i ocenia postawy magnaterii wobec zagrożenia państwowości polskiej ➤ ocenia wpływ oligarchii magnackiej na funkcjonowanie państwa polskiego.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ wymienia cechy charakterystyczne szlachty jako stanu społecznego ➤ wymienia cechy charakterystyczne oligarchii magnackiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przywilejów szlacheckich ➤ przedstawia proces kształtowania się stanu szlacheckiego ➤ wymienia i charakteryzuje warstwy stanu szlacheckiego ➤ prezentuje przyczyny, przejawy i skutki wzrostu potęgi magnatów. 	<ul style="list-style-type: none"> obywatelskie i jakie były tego skutki ➤ prezentuje styl życia polskiej magnaterii. 		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: konfederacja, rokosz, elekcja <i>viritim</i>, konfederacja barska, konfederacja targowicka ➤ omawia rolę postaci: Zygmunta I Starego, Zygmunta Augusta, Zygmunta III Wazy, Jana Kazimierza, Stanisława Augusta Poniatowskiego ➤ zna daty konfederacji: barskiej (1768–1772 r.) i targowickiej (1792 r.) ➤ tłumaczy, dlaczego targowica (konfederacja targowicka) stała się symbolem zdrady narodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: egzekucja praw i dóbr, rokosz Zebrzydowskiego, rokosz Lubomirskiego ➤ omawia rolę postaci: Mikołaja Zebrzydowskiego, Jerzego Sebastiana Lubomirskiego, Stanisława Szczęsnego Potockiego, Franciszka Ksawerego Branickiego, Seweryna Rzewuskiego ➤ zna daty rokoszy: Zebrzydowskiego (1606–1607 r.) i Lubomirskiego (1665–1666 r.) ➤ wymienia cechy charakterystyczne konfederacji i rokoszy jako wyrazów szlacheckiego buntu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: elekcja <i>vivente rege</i>, „wojna kokosza”, konfederacja tyszowiecka ➤ omawia rolę postaci: Jana Zamojskiego, Stefana Czarnieckiego ➤ zna daty: „wojny kokoszej” (1537 r.), bitwy pod Guzowem (1607 r.), konfederacji tyszowieckiej (1655 r.), bitwy pod Mątunami (1666 r.) ➤ wymienia przyczyny, cele i skutki „wojny kokoszej” ➤ przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rokoszy: Zebrzydowskiego oraz Lubomirskiego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Stanisława Lanckorońskiego, Józefa Pułaskiego, Michała Krasińskiego ➤ wyjaśnia, dlaczego rokosze i konfederacje miały destrukcyjny wpływ na życie polityczne w Rzeczypospolitej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia postawy przywódców rokoszy ➤ ocenia zjawisko oligarchizacji życia politycznego w Rzeczypospolitej ➤ ocenia różne postawy polskiej szlachty wobec władzy królewskiej i racji stanu.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przedstawia przyczyny, cele i skutki konfederacji: barskiej i targowickiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prezentuje przyczyny, cele i skutki konfederacji tyszowieckiej. 		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminu sarmatyzm ➤ omawia rolę postaci: Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Piotra Skargi ➤ zna datę wydania <i>Konstytucji 3 maja</i> (1791 r.) ➤ przedstawia społeczne i obywatelskie idee A. Frycza Modrzewskiego ➤ prezentuje założenia sarmatyzmu. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: „czarna procesja”, prawo o miastach ➤ omawia rolę postaci: Stanisława Leszczyńskiego, Stanisława Konarskiego, Stanisława Staszica, Jana Dekerta ➤ zna daty: „czarnej procesji” (1789 r.), uchwalenia prawa o miastach (1791 r.) ➤ tłumaczy, dlaczego termin obywatele początkowo dotyczył jedynie przedstawicieli stanu szlacheckiego ➤ prezentuje XVIII-wieczne propozycje reform ustrojowych ➤ przedstawia proces nabywania praw przez mieszczan w XVIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prezentuje wpływ reformacji na rozwój nowych idei społecznych na ziemiach polskich ➤ omawia przyczyny krytyki szlacheckiej idei „złotej wolności” ➤ wyjaśnia, na czym polegała nowa koncepcja narodu ukształtowana w XVIII w. ➤ przedstawia ewolucję pojęcia obywatel na gruncie polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Kallimacha, Biernata z Lublina, Jana Ostroroga ➤ porównuje i ocenia postulaty reform: S. Leszczyńskiego, S. Konarskiego i S. Staszica ➤ porównuje rozważania na temat pozycji obywatela w państwie w polskiej i zachodnioeuropejskiej publicystyce politycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia XVIII-wieczne propozycje reform ustrojowych ➤ omawia i ocenia wpływ wydarzeń z przełomu XVIII i XIX w. na przemiany społeczne na ziemiach polskich.
WIEK REWOLUCJI				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Deklaracja niepodległości</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Konstytucja Stanów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: „bostońskie picie herbaty”, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: sankiuloci, I koalicja 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia wpływ <i>Deklaracji praw człowieka i obywatela</i>

<p><i>Stanów Zjednoczonych, Deklaracja praw człowieka i obywatela</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Jerzego Waszyngtona, Benjamina Franklina ➤ zna daty: wybuchu wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych (1774 r.), ogłoszenia <i>Deklaracji niepodległości Stanów Zjednoczonych</i> (4 lipca 1776 r.), zburzenia Bastylji (14 lipca 1789 r.), uchwalenia <i>Deklaracji praw człowieka i obywatela</i> (26 sierpnia 1789 r.) ➤ przedstawia zasady spisane w <i>Deklaracji praw człowieka i obywatela</i>. 	<p><i>Zjednoczonych Ameryki, jakobini, przewrót termidoriański</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Tadeusza Kościuszki, Kazimierza Pułaskiego, Ludwika XVI, Maximiliena de Robespierre’a ➤ zna daty: uchwalenia <i>Konstytucji Stanów Zjednoczonych Ameryki</i> (1787 r.), ogłoszenia Francji republiką (wrzesień 1792 r.), dojścia do władzy jakobinów (1793 r.), przewrotu termidoriańskiego (lipiec 1794 r.) ➤ wymienia bezpośrednie przyczyny wojny kolonii angielskich o niepodległość ➤ prezentuje zasady ustrojowe Stanów Zjednoczonych Ameryki ➤ omawia okoliczności wybuchu rewolucji francuskiej ➤ przedstawia stosunek społeczeństwa do rewolucji ➤ wymienia główne etapy 	<p>Zgromadzenie Narodowe, Konstytuanta, Zgromadzenie Prawodawcze (Legislatywa), Konwent Narodowy</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Thomasa Jeffersona, Johna Adamsa ➤ zna daty: „bostońskiego picia herbaty” (1773 r.), bitwy pod Saratogą (1777 r.), bitwy pod Yorktown (1781 r.), zwołania Stanów Generalnych (1789 r.), uchwalenia pierwszej konstytucji francuskiej (wrzesień 1791 r.), egzekucji Ludwika XVI (styczeń 1793 r.), uchwalenia „konstytucji roku III” (1795 r.) ➤ wskazuje na mapie obszary Francji, na których doszło do wystąpień kontrrewolucyjnych ➤ opisuje przebieg wojny kolonii brytyjskich w Ameryce Północnej o niepodległość ➤ prezentuje sytuację społeczno-ekonomiczną we Francji w XVIII w. 	<p>antyfrancuska, „konstytucja roku III”</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Thomasa Paine’a, Marie Josepha de La Fayette’a, Wilhelma von Steubena ➤ zna daty: bitwy pod Lexington (1775 r.), traktatu pokojowego, którego zawarcie zakończyło wojnę o niepodległość Stanów Zjednoczonych (1783 r.), wybuchu powstania w Wandei (1793 r.) ➤ omawia relacje pomiędzy Wielką Brytanią a koloniami angielskimi w Ameryce Północnej ➤ prezentuje losy Ludwika XVI w czasie rewolucji ➤ przedstawia i ocenia dyktatorskie rządy jakobinów. 	<p>na współczesne prawa człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia wpływ rewolucji: amerykańskiej oraz francuskiej na koncepcje państwa i prawa.
---	---	---	--	--

	rewolucji francuskiej.	➤ tłumaczy realne i symboliczne znaczenie zdobycia Bastylii.		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: Wiosna Ludów, rewolucja lutowa, rewolucja październikowa ➤ omawia rolę postaci: Karola Marksa, Fryderyka Engelsa, Włodzimierza Lenina ➤ zna daty: Wiosny Ludów (1848–1849 r.), rewolucji lutowej w Rosji (marzec 1917 r.), rewolucji październikowej (listopad 1917 r.) ➤ wymienia przyczyny i skutki Wiosny Ludów ➤ prezentuje przyczyny oraz skutki rewolucji: lutowej i październikowej w Rosji. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja przemysłowa, socjalizm, komunizm, socjalizm naukowy ➤ omawia rolę postaci: Giuseppe Garibaldiego, Ludwika Napoleona Bonapartego, Franciszka Józefa I ➤ zna daty rewolucji: we Francji i w Belgii (1830 r.), a także w Rosji (1905–1907 r.) ➤ wskazuje na mapie kraje, w których doszło do rewolucji w 1830 r. i wystąpień Wiosny Ludów ➤ omawia społeczne skutki rewolucji przemysłowej i ich wpływ na rozwój nowych ideologii ➤ przedstawia założenia socjalizmu, socjalizmu utopijnego i komunizmu ➤ wymienia przyczyny i skutki rewolucji w Rosji z lat 1905–1907 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: socjalizm utopijny, <i>Manifest komunistyczny</i>, rewizjonizm, reformizm ➤ omawia rolę postaci: Giuseppe Mazziniego, Mikołaja II, Piotra Stołypina ➤ zna daty wybuchu Wiosny Ludów: w państwach włoskich (styczeń 1848 r.), we Francji (luty 1848 r.), w państwach niemieckich i Austrii (luty 1848 r.) ➤ wymienia przyczyny oraz skutki rewolucji: we Francji i w Belgii w 1830 r. ➤ prezentuje przebieg Wiosny Ludów: we Francji, w państwach włoskich, niemieckich i Austrii ➤ przedstawia okoliczności, które wpłynęły na ukształtowanie się rewizjonizmu i reformizmu. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: mienszewicy, bolszewicy, <i>Manifest październikowy</i> ➤ omawia rolę postaci: Karola X, Ludwika Filipa, Klemensa von Metternicha, Ferdynanda I ➤ zna daty: pokoju w Brześciu Litewskim (marzec 1918 r.), zamordowania cara Mikołaja II i jego rodziny (lipiec 1918 r.) ➤ tłumaczy, jaką rolę odgrywała sztuka w czasach rewolucji ➤ porównuje rewolucyjny terror jakobinów i bolszewików ➤ przedstawia znaczenie XIX-wiecznych rewolucji dla demokratyzacji życia w Europie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia wpływ rewolucji na sztukę ➤ ocenia cele i skuteczność reformizmu ➤ ocenia wpływ ideologii demokratycznej i socjalistycznej na ruchy rewolucyjne ➤ ocenia rządy bolszewików w Rosji.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prezentuje rządy bolszewików w Rosji. 			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminu anarchizm ➤ omawia rolę postaci: Michaiła Bakunina, Piotra Kropotkina ➤ wymienia przyczyny ukształtowania się anarchizmu ➤ przedstawia metody działania anarchistów. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminu antyglobalizm ➤ omawia rolę postaci: Pierre'a Proudhona, Edwarda Abramowskiego ➤ przedstawia ideologiczne podstawy anarchizmu ➤ omawia działalność anarchistów na ziemiach polskich ➤ prezentuje przyczyny rozwinięcia się doktryny anarchistycznej w drugiej połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: anarchokomunizm, anarchosyndykalizm, związki zawodowe ➤ omawia rolę postaci Williama Godwina ➤ wyjaśnia, za jakim modelem organizacji społeczeństwa opowiadał się Pierre Proudhon ➤ wskazuje główną przyczynę sporu pomiędzy anarchistami a komunistami. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Luigiego Lucheniego, Leona Czolgosa, Jeana Jacques'a Élisée Reclusa ➤ przedstawia wpływ anarchosyndykalizmu na działalność związków zawodowych w Hiszpanii i Stanach Zjednoczonych ➤ prezentuje i ocenia wpływ anarchizmu na współczesne subkultury młodzieżowe oraz ruch antyglobalistyczny. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia stosunek anarchistów do państwa i władzy.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminu Komuna Paryska ➤ zna okres walk Komuny Paryskiej (18 marca – 18 maja 1871 r.) ➤ przedstawia cele i skutki walk Komuny Paryskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Komuny, komunardzi ➤ omawia rolę postaci Jarosława Dąbrowskiego ➤ zna daty: powstania III Republiki Francuskiej (wrzesień 1870 r.), wojny francusko-pruskiej (1870–1871 r.) ➤ przedstawia przyczyny walk Komuny Paryskiej ➤ prezentuje działalność Rady Komuny 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminu <i>Międzynarodówka</i> ➤ omawia rolę postaci: Napoleona III, Louisa Adolphe'a Thiersa, Floriana Trawińskiego, Walerego Wróblewskiego ➤ zna daty: klęski Francuzów pod Sedanem (wrzesień 1870 r.), zawarcia traktatu pokojowego w Wersalu (maj 1871 r.) ➤ przedstawia wpływ wojny 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci Léona Gambetty ➤ przedstawia rolę kobiet w rewolucjach francuskich. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia znaczenie walk Komuny Paryskiej dla XIX-wiecznego ruchu rewolucyjnego.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wymienia przyczyny upadku Komuny Paryskiej. 	<p>francusko-pruskiej na walki Komuny Paryskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ tłumaczy, dlaczego w walkach Komuny Paryskiej brali udział Polacy. 		
KU DEMOKRATYCZNEJ RZECZYPOSPOLITEJ				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: konstytucja marcowa, konstytucja kwietniowa ➤ omawia rolę postaci Józefa Piłsudskiego ➤ zna daty: ogłoszenia niepodległości przez Polskę (11 listopada 1918 r.), uchwalenia konstytucji: marcowej (1921 r.) i kwietniowej (1935 r.) ➤ przedstawia ustrój polityczny II Rzeczypospolitej ustanowiony w konstytucjach: marcowej i kwietniowej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminu sanacja ➤ omawia rolę postaci Jędrzeja Moraczewskiego ➤ zna datę przewrotu majowego (1926 r.) ➤ wskazuje na mapie tereny zwartego osadnictwa mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej ➤ przedstawia początki kształtowania się II Rzeczypospolitej ➤ prezentuje zakres praw obywatelskich w konstytucjach: marcowej i kwietniowej ➤ opisuje wielonarodową strukturę społeczną II Rzeczypospolitej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: wybory brzeskie, proces brzeski, „getto ławkowe”, strajk rolny ➤ zna daty: powołania rządu J. Moraczewskiego (listopad 1918 r.), pierwszych wyborów do sejmu w II Rzeczypospolitej (styczeń 1919 r.), wyborów brzeskich (1930 r.), procesu brzeskiego (1931–1932 r.) ➤ tłumaczy, na czym polegał demokratyczny charakter II Rzeczypospolitej na początku jej istnienia ➤ omawia okoliczności zamachu majowego. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci Zofii Moraczewskiej ➤ zna datę strajku powszechnego w Krakowie (1923 r.) ➤ przedstawia i ocenia politykę II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ porównuje oraz ocenia zakres praw obywatelskich w konstytucjach: marcowej i kwietniowej.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: poznański Czerwiec, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: Tymczasowy Rząd Jedności 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Antoniego Słonimskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia politykę PZPR wobec społeczeństwa.

<p>wydarzenia marcowe, Grudzień '70</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Bolesława Bieruta, Władysława Gomułki, Edwarda Gierka ➤ zna daty: uchwalenia <i>Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej</i> (1952 r.), poznańskiego Czerwca (28–30 czerwca 1956 r.), wydarzeń marcowych (1968 r.), wystąpień grudniowych na Wybrzeżu (1970 r.) ➤ przedstawia skutki przejęcia władzy w Polsce przez komunistów. 	<p>Robotnicza, kult jednostki, odwilż październikowa</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Stanisława Mikołajczyka, kard. Stefana Wyszyńskiego, Jacka Kuronia, Adama Michnika ➤ zna daty: powstania Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (1948 r.), odwilży październikowej (1956–1957 r.) ➤ przedstawia przyczyny, przebieg i skutki poznańskiego Czerwca ➤ omawia przyczyny, przebieg i skutki Marca '68 ➤ prezentuje przyczyny, przebieg i skutki wystąpień na Wybrzeżu z grudnia 1970 r. 	<p>Narodowej, „mała stabilizacja”, „partyzanci”, czarny czwartek</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Józefa Różańskiego, Józefa Cyrankiewicza ➤ zna daty: utworzenia Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej (1945 r.), przeprowadzenia referendum ludowego (1946 r.), uchwalenia „małej konstytucji” (1947 r.), czarnego czwartku w Gdyni (17 grudnia 1970 r.) ➤ prezentuje stosunek władz komunistycznych do społeczeństwa ➤ wymienia cele komunistycznej propagandy ➤ omawia odwilż październikową i „małą stabilizację” z czasów rządów W. Gomułki ➤ – przedstawia okoliczności powstania opozycji antykomunistycznej. 	<p>Mieczysława Moczała, Karola Modzelewskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zna daty: powołania W. Gomułki na stanowisko I sekretarza KC PZPR (październik 1956 r.), powstania <i>Listu 34</i> (1964 r.) ➤ prezentuje proces przejmowania władzy przez komunistów w powojennej Polsce ➤ przedstawia proces formowania się opozycji w powojennej Polsce. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: Komitet Obrony Robotników, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: Służba Bezpieczeństwa, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: Studencki Komitet 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Jerzego Andrzejewskiego, Edwarda 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia rolę organizacji opozycyjnych w walce o

<p>postulaty sierpniowe, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, Okrągły Stół</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Edwarda Gierka, Lecha Wałęsy, kard. Karola Wojtyły, gen. Wojciecha Jaruzelskiego ➤ zna daty: wyboru kard. K. Wojtyły na papieża (1978 r.), strajku w Stoczni Gdańskiej (14–31 sierpnia 1980 r.), wprowadzenia stanu wojennego (13 grudnia 1981 r.) ➤ przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń z sierpnia 1980 r. 	<p>Międzyzakładowy Komitet Strajkowy, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Jacka Kuronia, ks. Jerzego Popiełuszki ➤ zna daty: strajków czerwcowych (1976 r.), powstania KOR (1976 r.), ogłoszenia postulatów sierpniowych (17 sierpnia 1980 r.), podpisania porozumień w Gdańsku (31 sierpnia 1980 r.), utworzenia NSZZ „Solidarność” (wrzesień 1980 r.), pacyfikacji górników z kopalni Wujek (16 grudnia 1981 r.), obrad Okrągłego Stołu (6 lutego – 5 kwietnia 1989 r.) ➤ wymienia cele i przedstawia charakter działalności KOR ➤ omawia postulaty wysunięte przez Międzyzakładowy Komitet Strajkowy ➤ przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce 	<p>Solidarności, Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela, Wolne Związki Zawodowe</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Antoniego Macierewicza, Stanisława Pyjasa, Anny Walentynowicz, Grzegorza Przemyska ➤ zna daty: założenia WZZ (1978 r.), pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do ojczyzny (1979 r.), podpisania porozumień w Szczecinie (30 sierpnia 1980 r.), zniesienia stanu wojennego (22 lipca 1983 r.) ➤ przedstawia okoliczności powstawania organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w. ➤ opisuje wpływ problemów życia codziennego w epoce E. Gierka na stosunek społeczeństwa do władz PRL ➤ wymienia nazwy organizacji opozycyjnych działających w PRL w latach 70. i 80. XX w. 	<p>Lipińskiego, ks. Jana Ziei, Jana Józefa Lipskiego, Kazimierza Świtonia, Andrzeja Gwiazdy, Krzysztofa Wyszowskiego, Antoniego Sokołowskiego, Bogdana Borusewicza, Andrzeja Kołodzieja</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zna daty powstania: Studenckiego Komitetu Solidarności (1977 r.) i ROPCiO (1977 r.) ➤ przedstawia rolę Kościoła w walce z władzami komunistycznymi ➤ opisuje postawy społeczeństwa polskiego wobec polityki władz komunistycznych. 	<p>demokratyzację państwa polskiego.</p>
--	---	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prezentuje okoliczności zwołania obrad Okrągłego Stołu i decyzje polityczne ich uczestników. 			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: utopia, antyutopia ➤ przedstawia przyczyny oraz sposoby wykorzystywania idei eugenicznych w XIX i XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie terminów: socjalizm utopijny, eugenika ➤ omawia rolę postaci: Aldousa Huxleya, George'a Orwella, Stanisława Lema ➤ wymienia przykłady antyutopii (literackich i filmowych) ➤ przedstawia cechy charakterystyczne antyutopii (literackich i filmowych) ➤ porównuje utopie i antyutopie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Platona, Thomasa More'a, Tommasa Campanelli, Francisca Bacona, Ignacego Krasickiego, Roberta Owena, Janusza Zajdla, Francisca Galtona ➤ przedstawia wizje idealnego państwa tworzone na przestrzeni dziejów ➤ wyjaśnia przyczyny ukształtowania się antyutopii. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia rolę postaci: Louisa Auguste'a Blanqui, Henriego de Saint-Simona, Charles'a Fouriera, Jeana-Baptiste'a Godina ➤ przedstawia znaczenie idei utopijnych w myśli politycznej ➤ wyjaśnia, dlaczego stosowanie zasad eugeniki stanowi zagrożenie dla demokracji oraz praw człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ocenia aktualny stopień rozwoju technologii i nauki w kontekście zagrożenia powstaniem świata przypominającego ten przedstawiony w antyutopiach.